

مدرس:

خلیل عقیلی فرج

k.aghili.f@chmail.ir

تفسیر موضوعی قرآن کریم

جلسه دوم

آشنایی با قرآن (۲)

آشنایی با قرآن (۲)

در این جلسه با این موضوعات آشنا خواهیم شد:

□ سوره های مکی و مدنی و معیار آن

□ ویژگی های سوره های مکی و مدنی

□ نسبت دادن لفظ و معنای قرآن به خدا

سوره های مکی و مدنی

□ معیار مکی و مدنی بودن سوره های قرآن

غلط

مکان نزول

درست

زمان نزول

□ سوره هایی که قبل از هجرت پیامبر اکرم (ص) از مکه به مدینه (در سال ۱۳ بعثت) نازل شده اند

مکی (۸۶ سوره) و سوره هایی که بعد از هجرت نازل شده اند مدنی (۲۸ سوره) نام دارند.

سوره های مکی و مدنی

□ تفاوت ساختاری سوره های مکی و مدنی

❖ سوره های مکی

- ۱- بیان احکام فردی و نبودن امکان بیان احکام عمومی مثل زکات، جهاد و ...
- ۲- پرداختن به موضوعات کلی و اساسی مانند توحید و مبارزه با شرک بدلیل شرایط مکه
- ۳- غالباً سوره های مکی کوتاه و آهنگین هستند (مانند سوره های جزء سی ام)

سوره های مکی و مدنی

□ تفاوت ساختاری سوره های مکی و مدنی

❖ سوره های مدنی

۱- تشریح و بیان احکام فردی مثل نماز، طهارت، روزه و

۲- غالباً سوره های مدنی بلند و در مواردی حاوی داستان های انبیاء گذشته هستند (مانند سوره بقره

که شامل داستان گاو بنی اسرائیل، عذاب قوم بنی اسرائیل، مناظره ابراهیم(ع) و نمرود، داستان

حضرت عَزِیر(ع)، زنده شدن پرندگان به وسیله حضرت ابراهیم(ع) و...)

نسبت دادن لفظ و معنای آیات بر خداوند

□ در این موضوع سه فرض ممکن است:

۱- لفظ و معنای قرآن از خداوند است

۲- معنا از خداوند ولی الفاظ و کلمات از پیامبر اکرم (ص) است

← مانند احادیث قدسی و کتب آسمانی پیشین (تورات و انجیل)

۳- هم معنا و هم الفاظ قرآن از سوی پیامبر (ص) است

نسبت دادن لفظ و معنای آیات بر خداوند

□ اثبات و حیانی بودن لفظ و معنای قرآن

❖ آیات قرآن : عباراتی مانند « کلام الله »

❖ آیات تحدی: آیاتی که دارندگان شک در و حیانی بودن قرآن را دعوت به مبارزه می کند، مبارزه در

آوردن سوره ای مانند قرآن

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ...

نسبت دادن لفظ و معنای آیات بر خداوند

❖ روایات معصومین(ع):

✓ مَنْ فَسَّرَ الْقُرْآنَ بِرَأْيِهِ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ ← اشاره به تحریف معنوی قرآن

✓ مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ ← اشاره به تحریف لفظی سنت و سیره پیامبر اکرم(ص)

➤ دلیل عدم تذکر پیامبر اکرم(ص) از خطر تفسیر لفظی قرآن در دو روایت پیشین:

۱- آیه حفظ قرآن : انا نحن نزلنا الذِّكْرَ و انا له لحافظون

۲- اعجاز قرآن : یعنی دیگران از آوردن لفظی مانند قرآن عاجزند

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ